

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тижня.
В Вінніпегу, Ман. (Канада), під ч. 144 Higgins Ave.
Редатор і адміністратор Ів. Навізівський.
Передплата виносить \$2.00 на рік, за границю так само.

"ROBOTCHUY NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHUY NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHUY NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Закон проти еміграції.

На днях знова вся американська преса, що є прихильна еміграції, заповнена обговорюваням анти-еміграційного закону. Президент Тафт уступаючи в уряду, заветував анти-еміграційний біл Борнета і справа на час була затихла. Але вороги еміграції не сплять. Ім хочеться бажать спинити еміграцію і то з найбільш бідних і темних країн.

Сенатор Дилінгем проклаждаючи новий проєкт огранічення еміграції, потрапив так в політикерський спосіб опрацювати його, що ціла справа виглядає, немовби подібна реформа була кінцевим вимогом держави. Дилінгем говорить, що його новий проєкт має за ціл зменшити еміграцію з південної і східної Європи і західної Азії. Німеччина, Франція, Англія і другі західні держави Європи як держави висококультурні, після сего закону мають бути навіть вдоволені з огранічення.

Найважливішою однак засадою згаданою білу Дилінгема є те, що число емігрантів з поодиноких держав не може перевищати 10% того числа, яке дана нація посідає вже в Злучених Державах. Ограниченє се не буде мати застосовання понивше 5,000 емігрантів даної держави, значить ограниченє відносить ся до числа понад 5,000.

Як ціла справа буде виглядати в цифрах, пригляньмо ся слідуєчій таблиці Дилінгема:

	Після нового закону допустить ся емігрантів:	Пересічна еміграція з посл. 10 літ:
Австро-Угорщина	165, 195	219, 782
Болгарія, Сербія	5,000	4,691
Греція	10, 151	20, 118
Італія	134, 426	207, 152
Португалія	6, 696	7, 842
Румунія	6, 592	4, 303
Росія	173, 520	172, 581
Іспанія	5, 000	3, 776
Туреччина	10, 973	19, 672

З сего обчислення бачимо, що еміграція огранічуєть тільки на 130 тисяч річно, але в дійсности ограніченє се є далеко більше, бо Дилінгем обчисляє тільки пересічно ніся еміграції в останнім 10-літї.

„Добродійство“ нового закону, цілком інакше представляєть ся до країн середної і західної Європи:

	Після нового закону можна емігрувати:	Пересічне число з посл. 10 літ.
Бельгія	5,000	4,735
Данія	18,230	6,971
Франція	11,836	8,376
Німеччина	250,398	35,139
Нідерляндія	12,014	5,863
Норвегія	23,724	18,339
Швеція	66,806	22,877
Швейцарія	12,506	3,828
Англія	257, 796	95,826.

Отої цифри абсолютно що іншого говорять чим попередні. Сей лайдацький закон, який мав би перейти в ужито, є головно спрямований вістром своїм проти славянських та других менше культурних народів. Німцям пр. позваляєть побільшити еміграцію аж 8 разів, Англії 3 рази, Швейцарії 3 рази і т. д.

Даліше, коли навіть котрому емігрантові власть ся побачити вже границі Злучених Держав, то дуже легко можуть його завернути назад, коли не зможе дати властям при екзамінації такої відповіді, якої сі забажають. Перехід з корабля на свобідну землю Вашингтона є дійсно перехід босими ногами через розпечений желізний міст. Здоровий емігрант мусить здавати свій „іспит“ перед слідуєчими властями: перше перед своїм урядом, відтак перед корабельним лікарем, опісля перед лікарем федеральним, перед державним урядником департамен-

ту здоровля, перед трома спеціальними судьями, даліше перед генеральним, урядником еміграції, в декотрих випадках перед міністром праці, нарешті перед дистриктовим кортом Злучених Держав. Отже перейти сі всі вони не легко буде для цілої славянської народности.

Коли-ж сей біл перейде в конгресі і сенаті і стане ся правом, то на першій кроці відібєть на австрійським, російським та італійським населеню. А значю, що теперішній президент Вилсон є противником еміграції взагалі, тому й треба бути певним, що біл перейде більшюстю голосів і буде підписаний Вилсоном.

Ось таким „добродійством“ хотять наллити американські пани тих, що своїми мовлями та кістками піднесли ційлій добробут Злучених Держав.

Юджін В. Дебо.

Що чекає наші діти?

Нічого нема прикрішого над від того, як матір візьме за руку свого хлопчину та поведе його по містї, аби продати його роботу силукомусь такому, що потребує дитина-невільника.

А що потім стане ся з хлопчини?
Ось він вже й виріє, журба його матери давно вже скінчила ся, бо вже давно трава поросла там, де вона спить. А він? О, він став фабричною рукою — уважайте! — рукою! і бере доларя і кводер на день, коли фабрика не стоїть.

Отсе й все, що він коли небудь дістане. Він промисловий в'язень, на ціле житє нема для него пардону в капіталістичнім устрою. Ні солодкого дому, ні хорошої жінки, ні веселих дітей, ні книжок, ні квіток, ні образів, ні товаришів, ні любови, ні веселости нема для него. Лиш рука! Людина — фабрична рука. Подумайте про руку, що має у собі душу! В капіталістичнім устрою душа не має вартости. Вона не приносить зиску для капіталіста. Робочі руки потребує капіталістова машина. І так людина вводить ся до значіня лиш рук. Ані голови ані серця; ані душі — лиш рука. Тисячі рук для одного мозку — руки робітників, мізок капіталіста. Отсе капіталїзм!

А устрій піддержують на зміну то консервативна, то ліберальна партія. Вони виручають одна другу в під держуваню капіталістичного устрою, а капіталістичний устрій увільняє робітників від того, що вони зроблять. Тисяча рук до одної голови, ось до чого доводить ненормальний розвій капіталістичного устрою. Тисячі робітників перемінені в руки, аби розширивати і наповняти і прикрашувати одню капіталістичне червево. Сей Срутальний порядок мусить ся провалити. Людська раса не вродила ся для зvierдіня. Тисяча голов в'иростала для кожної тисячі парі рук; тисяча сердець б'ється на посвідченє адности голов та рук. Голови, руки і серця припали в спадчині всім.

Повна свобода розвою необмежане право усіх. Хто її заперечує, той тиран, хто не домагає ся її, той — трус; комо вона байдужна, той — раб; хто не бажав її, трут. Земля є для всіх людей. Отсе є домаганє. Скасованє на йому, проценту і зисків і продукванє для заспокоєня потреб всього народу. Отсе є домаганє. Промисл кооперативний, в яким всі будуть рибити в згоді і адности, такий промисл, як підстава нового суспільного устрою висшої цивілізації та дійсної республіки. Отсе є домаганє. Конєць клясової боготьби і клясового панованя, конєць павів і рабів, конєць тми і влочину, конєць вбожества і пониженя, конєць жорстокости і злоби, уродни волі, схи́д братерства, початок людяни. Отсе є домаганє. А се етаповить соціалїзм.

Хто винен?

Діть ся в Чехав в домі одного резервіста, якого покликали в час мобілізації.

Ніч. Скрізь сплять. Грубими кацьями б'є дощ в малесенкі шибки одної хатини, де ще блимав каганець. З боку, недалеко від печі, плюскають ся в балї двоє діток — одна 6-літня Мариночка й 2-річна Мілька, обоє купають ся. А мати заплакана, що хвилини заглядає в вікно, гейби виглядала когось.

„Мамо, коли вже вернуть тато?“ — спитала синьока Мариночка, дивлячись на маму, яка запаскою втирала слюзи.

„Сьогодні, донечко, в ночи, ти встанеш а татко вже буде коло тебе“ і глибоко зітхнула, вона знала, що говорити неправду, знала, що ще довго будуть тримати її Івана десь там на границі пісковатої Боєні.

„О, клятї! Вяли чоловіка, батька двох літочок“. І кинулась до дітей та стала їх паяко цілувати. „Діти мої нещасні“.

Нараз хтось сильно закоцвав в двері. В неї серце забило. „Невжеж се Іван?“ питає сама себе. „Іване соколикунї!“ і побігла отвертати двері. Та під сильним натиском двері вже затріщали й до синій вдер ся кремезний чоловік.

„Хто се? Чого ви?“

Але незнайом ій не відповідав а салюю хотів її пона-

лити на землю.

„Ратуйте...“ — ледви крикнула нещасна матір, але сейчас почувла удар в голову й безпритомна повалилась на землю. А діти, почувши крик матери, зачали ридати. Та чоловік з сокирою в руках пристуцав до Мариночки, замахнув ся і тільки кров бухнула в корито, а 2-літній Мільці вихав шмату в уста, щоб не кричала. Сам-же вернувся ся знов до їх матери, яка тільки стогнала, знаслував її, ще кілька разів цюкнув її сокирою і зник...

На другий день рано застали сусіди Марію Должакову, так звалась матір нещасна, і її Мариночку в калюжї крови. А маленьке посиніло, вже майже доходило. Незадовго приїхала слідча комісія і стала слїдити, шукати вбійника. Комісар і бородатий судія випитувались всіх сусідів, чи може хто знає скавати що при той злочин. Але кождей лише здвигав раменами.

„Я знаю, я скажу“, заговорила одна молоденька жінка, тримаючи маленького хлопчика за руку.

„Як зовеш ся?“ питає її бородатий судія.

„Емїля Павліка“, сміло відповідає жінка.

„Ти пізнаєш того чоловіка, що замордував родину Должалів?“

„Пізнаю. Я навіть його бачила“, сказала молода жінка.

„Деж ти з ним була? Коли ти бачила його?“, тїгнув дальше судія.

„Я? Я не була з ним нїгде, він сам приходить в мою хату“. І слюза покотилась по її блїдому лицю.

„Колиж то було, говори вже раз“, налягав комісар.

„Коли? Не знаєте? Поганці!“ — і скоса глянула на комісара і судію, які тільки-дивились один на другого.

„А знаєте, коли ви взяли мого чоловіка, памятаєте, коли ви вирвали чоловіка від тої нещасної, замордованої жінки?“

„Алеж се не має нічого спільного з мордом“, перерив її комісар.

„Що? Не має нічого спільного? А жінка ся, чи була вона замордована разом з своїми дітьми, якби її чоловік був в дома? Га? Поганці!“

(З „Prawo Lidu“.)

Лист зі старого краю.

ВЕЛИКА ШПІОНСЬКА АФЕРА, австрійський полковник генерального штабу російським шпіоном, галицькі вибори, приготования партії, українські християнські суспільники, практики виборчі галицьких старост і нового намістника, пастирське посланє українських єпископів супроти виборів, безровітє в галичині і у Львові.

Цілу Австрію порушила останніми часами, неімворіна з початку та на жаль правдива і страшна вістка що один з найвизнатніших офіцірів австрійського генерального штабу полковник Редля був звичайним шпіоном Росії, та за оплату понад 100.000 корон річно віддавав Росії всі пляни воєнних твердженя та всякі військові зарядження підчас мобілізації. Своє шпіонське ремесло управляв Редля вже від 1900 року і стояв на чолї шпіонів, які шпіонували на користь Росії. Свої ослуги шпіонські для Росії, посував так далеко що доносив Росії о тих людях з Росії які здраджували воєнні пляни Росії Австрії. Через те багато офіцірів і людей в Росії дістали ся в руки царських катів, або скінчили самоубійством.

Редля втягнув до шпіонажі російський консуль у Львові. Викрито се в той спосіб що доніс на нього один з російських шпіонів.

Офіцери що приловили Редля на шпіонажі змусили його до того що він сам застрїляв ся.

В цілу ту аферу має бути вмїшаний ще російський консуль в Празі. При всіх процесях о шпіонаж Редля виступав все як військовий внагоч і своїми виступами виждивав на строге заслужуванє.

Редля вів за гроші зароблені на шпіонажі гуляще житє, а притім так з офіцерами як і другими мо-

лодами муцьями утримував полові зносини. Богато офіцірів арештовано за співучастє в шпіонажі або за гомосексуальні зносини з Редлем. Буржуазна а головно дрібношпанська мораль якої дитиною був полковник Редля є святаєть справді тріумфи. Австрія щаслива зі своїм мілітаризмом.

Галицьке населенє захоплене тепер виборами. Виборча борба розгорїла ся вже на добре. Ледви кілька тижнів ділить нас вже від вислїду виборів а заразом і чорного вислїду борби за сойм. Як випадуть ті вибори — від того в великій мірі залежати ме будуча соймова реформа. Зрозумїли се добре демократичні партії і готовлять ся до виборів, вічками та громадженем цілої своєї боєвої енергії проти галицьких плянтаторів.

Українські націоналдемократи і радикали йдуть до борби силно, виставивши дотепер аж 40 кандидатів.

Християнські — суспільники а партії Барвінського і „Русла на“, також мають охоту поставити кількох своїх карієровців, яких надїють ся переперти при помочи багнетів, але чи се їм владсть ся трудно нині сказати. Такою нікчемною не є ще наша нація щоби на своїх заступників вибирала людей на яких руках є невинна мужицька кров з памятных баленієвських виборів 1897 р. Апегити п. Барвінського і його кумпанів скінчать ся здаєть ся повним фіяском.

Як доносять газети то га-

лицькі старости за намїстника беруть до звичайних практичєв „галїцьких борів“. На селах нули старости і жтакий самий террор Поточького і Бадєн-доказ що новий на улягає таки напади польських бандитів, які змушують не хоч трати в їх ду По знанім пастирським польських івів проти виборчої — опінію краю емусїли забрати го-кравнїк єпископи. 2 червня появили пастирський лист в виборів.

Хоть дуже неспісно, але все тїмапором опіній краєськї єпископи заявіли виборчю реформу на основі попєкомпромїсового і Сьмїшно тільки витпросьба і поклик до ня щоб на послів в добрих Русинів і ка-Але і те посланїє так носять ся всі тріотичні газети, яєлюють так всі демо-бох народів, те невно чо має своє але значїня сили нмас, бо тільки під зросту свідомости шпироких мас людоїніські єпископи зму не з якоїсь в заявлює ре-форму.

Інакше вони просєбе цілковито пованашої суспїльности значчлоб раз на все викинути себе зі сности.

І тому волїли нашкі краєше іїти на місї, хоч легенько пізнати своїм по-контратрам, що вони вступом проти єстрїляли велику і католицькї церкви медвежу прислу

Теперїшне посланїєвських єпископів (пав) з їх посланїєм р. — се великий пвін наглядно свїдєпослуп демократичесих населеня, за цюри пошкандібали єпископи.

Галичина і Буковреживав страші часе Безровітє і голод, що тїжня сотки здорових людей з вагонї ідуть до Агенти „Сapadіap веденї еміграційно-редактором Uk Rundschaу і Ноковини, аром шніром роблять інтереси.

Ік страшна є вказом того те, що є тепер 13,000 будробітників без робо-метальовців і в до-водях.

Везробітні відбу но віче і жадали по-краю і держави.

Але ті мають тільки на військо-а не на заспокоєв населеня.

Як доносять газети то га-